

**ALUEELLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ**
KUOPIO

VERKOSTO

YHTEISTYÖ

DIALOGI

OSALLISUUS

TIIMITYÖ

YHDEN-
VERTAISUUS

TOIMINTAKERTOMUS 2020

ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ ETELÄ- JA POHJOIS-SAVO

ETELÄ- JA POHJOIS-SAVON KEHITTÄMISALUE

1.1.2018 Kuopion kaupunginkirjasto ryhtyi hoitamaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (660/2017) mukaisesti alueellista kehittämistehtävää toimialueenaan Etelä-Savon ja Pohjois-Savon yleiset kirjastot. Vuoden 2020 aikana alueellisen kehittämistehtävän hoitamisella on luotu edellytyksiä Savon yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumiselle voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Vuonna 2020 Etelä- ja Pohjois-Savon alueella oli yhteensä 27 pääkirjastoa, 32 lähikirjastoa + 4 lainausasemaa, 12 kirjastoautoa ja 1 potilaskirjasto. Välimatkaa pohjoisimman Sukevan ja eteläisimmän Suomenniemen kirjastojen välillä on suorinta tietä 326 kilometriä, joten alue on maantieteellisesti laaja. Vuonna 2020 Etelä-Savossa oli asukkaita 142 335 ja Pohjois-Savossa 244 236. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2020.)

Alueella on sekä kirjastokimppoja että kimppoihin kuulumattomia kirjastoja. Vuoden 2020 tilanteen mukaan Etelä-Savon kirjastoista Lumme-kimppaan kuuluvat muut paitsi Sulokavan ja Kangasniemen kirjastot. Lisäksi Pohjois-Savon kirjastoista Lumme-kimppaan kuuluu Varkauden kirjasto. Pohjois-Savon Rutakko-kimppaan kuuluvat Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, La-

pinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Tervo, Vesanto ja Vieremä. Kimppojen sisällä on lisäksi tiivistä kirjastoyhteistyötä: Keitele, Pielavesi, Tervo ja Vesanto muodostavat yhdessä Nilakan kirjaston ja Joroinen, Juva ja Rantasalmi Toenperän kirjaston.

Kaavin ja Tuusniemen kirjastot ovat osa Kuopion kaupunginkirjastoa. Hirvensalmen, Pertunmaan ja Puumalan kirjastot ovat osa Mikkelin seutukirjastoa.

Vuoden 2020 alussa Mikkelissä lakkautettiin Kalevankankaan ja Lähemäen toimipisteet. Rantakylän lähikirjasto suljettiin kesällä 2020. Liikkuvat palvelut perustettiin paikkaamaan osaltaan kolmen lakkautetun lähikirjaston toimintaa, ja elokuussa 2020 käyttöön otettiin kirja-auto Mirja.

KEHITTÄMISTYÖN RAKENTEET

Savon AKE-tiimi toteuttaa ja ideoi käytännön kehittämistyötä. Tiimiin kuuluvat koordinaattori, kolme informaatikkoa, vankilayhteistyötä tekevä kirjastosihteeri sekä vuonna 2020 myös yleisten kirjastojen digihanketta alueellamme toteuttanut hanketyöntekijä. Tiimin jäsenet tekevät AKE-työtä osan työajastaan (koordinaattori ja informaatikot 60 %, kirjastosihteeri 30 %), ja kolme päivää viikosta on rauhoitettu tiimin AKE-työskentelylle. Tiimi kokoontuu säännöllisesti ja järjestää ainakin muutaman kerran vuodessa toiminnansuunnittelupäiviä. Kirjastotoimenjohtaja tukee tiimin toimintaa, on aktiivisesti mukana kansallisessa yhteistyössä ja vastaa kehittämistehtävän toteutuksesta (10 % työajastaan). Lisäksi alueellisen kehittämistyön toteutukseen ja suunnitteluun on osallistunut vähäisemmällä työpanoksella antokaukolainausta hoitava kirjastovirkailija, asiakas- ja kokoelmapäällikkö, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, tietoverkkoasiantuntija ja hallintopalveluvastaava.

Alueellisen kehittämistyön rahoitusta ja resursseja suunnitellaan yhdessä Kuopion kaupunginkirjaston hallintopalveluvastaavan ja kirjastotoimenjohtajan kanssa.

Savon alueellisen kehittämistyön suunnitteluryhmä pohtii alueelliseen tietoon nojaten, pitkällä tähtäimellä Savon kirjastoille parhaiten soveltuvia osaamisen kehittämisen teemoja ja kirjastojen verkostoitumista ja yhteistyötä tukevia toimia. Työryhmässä on pysyvä edustus Kuopiosta, Mikkelistä ja Itä-Suomen AVIsta. Lisäksi mukana on Etelä- ja Pohjois-Savon kirjastoista edustajia, jotka valitaan aina kaksivuotiskaudeksi kerrallaan. Vuoden 2019 lopussa työryhmän ensimmäinen kaksivuotiskausi tuli päätökseen, joten vuosi 2020 käynnistyi uudella kokoonpanolla. Työryhmää laajennettiin, ja mukana toimikaudella 2020-2021 on kaikkiaan kuusi alueen kirjastojen edustajaa. Työryhmä kokoontui vuonna 2020 yhteensä neljä kertaa etäyhteyksin ja viesti lisäksi ajankohtaisista asioista tarpeen mukaan.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

VUODEN 2020 TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Toimintavuoden 2020 tavoitteena oli toimialueen yleisten kirjastojen verkostoitumisen ja yhteistyön tukeminen sekä osaamisen monipuolinen kehittäminen. Osaamisen kehittämisen toimenpiteet ja painopisteet vuonna 2020 pohjautuivat kirjastolakiin, AVIn rahoittamassa *Suunta selville Itä-Suomen kirjastoissa* -hankkeessa saatuun tietoon, AVIn peruspalvelujen arviointiin 2019, OKM:n tilastoihin, käytännön työssä ilmenneisiin kehittämistarpeisiin (mm. kirjastokierrokset, palautteet), suunnitteluryhmän näkemykseen sekä kansalliseen koulutussuunnitteluun ja yhteistyöhön sekä valtakunnallisiin linjauksiin.

Vankilakirjastoyhteistyön tavoitteena oli suunnitelmallisen asiantuntija-avun tarjoaminen toimialueen suljettuihin vankiloihin, joita ovat Kuopion, Mikkelin ja Sukevan vankilat, sekä kansalliseen yhteistyöhön osallistuminen yhdessä Rikosseuraamislaitoksen ja muiden vankilakirjastoyhteistyötä hoitavien kirjastojen kanssa. Asiantuntija-avun tavoitteena on edistää yleisten kirjastojen toimintaperiaatteiden toteutumista alueen suljetuissa vankiloissa.

AKE-työllä on edistetty opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategian vaikuttavuustavoitetta osallisuudesta ja tasapuolisesta osallistumisesta kulttuuriin.

Vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa painotettiin etäosallistumismahdollisuuksien tärkeyttä ja monipuolista koulutusmuotojen ideointia. Suunnitelmissa oli runsaasti myös alueellamme hyväksi havaittuja pienryhmävalmennuksia, työpajoja ja fyysisiä verkostoitumistilaisuuksia, opintomatka sekä vertaisoppimisen kehittämistä edelleen. Valitettavasti keväällä 2020 koronapandemia pakotti siirtämään toiminnan ripeällä aikataululla kokonaan verkkoon, eikä fyysisiä tapaamisia ollut alkuvuotta lukuun ottamatta mahdollista järjestää. Teemallisesti pysyttiin kuitenkin toimintasuunnitelmassa, ja suunnitellut koulutustilaisuudet räätälöitiin verkossa toteutettaviksi ja sisältöjä täsmennettiin vastaamaan uutta poikkeuksellista tilannetta. Toimintaa keskitettiin huomattavan paljon kirjastojen tukemiseen yllättävässä tilanteessa, ja esimerkiksi kuukausittaiset etäkahvit muutettiin viikoittaisiksi ja jokaiselle kerralle kutsuttiin mukaan AVIn edustus.

Painopisteenä vuoden 2020 osaamisen kehittämisessä oli asiakaspalvelun kehittäminen eri näkökulmista sekä erityisesti nuorten kirjastopalvelut.

Alkuvuoden kirjallisuus- ja suositte-
lukoulutukset sekä verkostoitumis-
päivä järjestettiin fyysisinä tilai-
suuksina, mutta muut koulutustilai-
suudet järjestettiin etäyhteyksin. Ke-
vään suurin koulutuskokonaisuus oli
asiakaslähtöisen kehittämisen koko-
naisuus, johon kuului kaksi samansi-
säältöistä etävalmennuspäivää, itse-
näisiä harjoitustehtäviä ja kaksi lop-
pusparraustilaisuutta. Syksyllä sa-
maa teemaa jatkettiin vetovoimaisen
kirjastotilan ja aktiivisen asiakaspal-
velun näkökulmasta. Syksyn koulu-

tusten yhteydessä refleктоitiin runsaasti myös poikkeuksellista kevättä ja korona-
aikaa. Loppuvuodesta toteutettiin laaja nuorten kirjastotyön kokonaisuus, johon
kuului useita webinaareja sekä mm. blogisarja nuorten lukupiirin toteutuksesta ja
kokemuksista. Johtajille ja esimiehille toteutettiin työhyvinvoinnin tukemiseen
liittyvä koulutuskokonaisuus, jossa paneuduttiin erityisesti poikkeusolojen vies-
tintään ja muutosjohtamiseen haastavassa pandemiatilanteessa. Lisäksi järjestet-
tiin monipuolinen aikuisten mediataitojen koulutuspäivä. Selkokieli- ja viittoma-
koulutukset liittyvät osaltaan tavoitteeseen edistää tasapuolista osallistumista
kulttuuriin.

Webinaareista tehtiin mahdollisuuksien mukaan tallenne katsottavaksi 2 viikon
ajaksi ja koulutusmateriaalit jaettiin aina kaikille alueen kirjastolaisille. Pari tär-
keintä webinaaria tekstitettiin ja tuotettiin saavutettaviksi, jolloin ne saatiin py-
syvään käyttöön.

Kansallinen kirjastoammattilaisten Moodle-ympäristö Liboppi otettiin myös Savon
AKE-alueella käyttöön asteittain vuoden 2020 aikana. Erityisesti Liboppia hyödyn-
nettiin digihankkeen yhteydessä. Savon AKE osallistui toimituskuntatyöhön ja oli
mukana suunnittelemassa digihankkeen yhteydessä luotuja kursseja. Tietoa Libop-
pista jaettiin alueen kirjastohenkilökunnalle sähköpostitse, verkossa, sosiaalisessa
mediassa ja etäkahveilla.

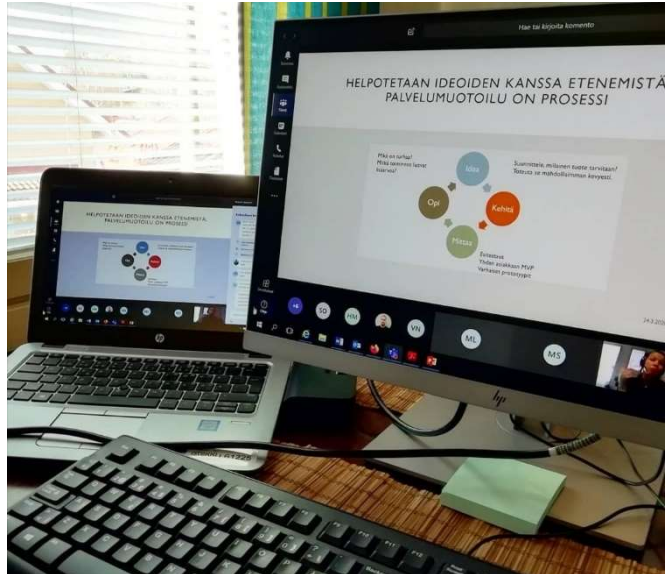
KOULUTUSTILAISUUDET

- **"Mitä sä suosittelisit?" -kirjallisuus- ja suosittelukoulutus**
 - 17.1.2020 Kuopio, 35 osallistujaa
 - 28.1.2020 Savonlinna, 10 osallistujaa
- **11.3.2020 Parasta palvelua -verkostoitumispäivä** (Leppävirta), 21 osallistujaa
- **Asiakaslähtöisen kehittämisen työkalut / etäkoulutuskokonaisuus**
 - 24.3.2020, 17 osallistujaa
 - 25.3.2020, 17 osallistujaa
 - 7.4.2020 Etävalmennuksen sparraus, 7 osallistujaa
 - 8.4.2020 Etävalmennuksen sparraus, 4 osallistujaa
- **27.5.2020 Kirjoita selkokieltä!** / etäkoulutus, 12 osallistujaa
- **Vetovoimainen kirjasto - tilassa ja verkossa** / etäkoulutus
 - 2.9.2020, 34 osallistujaa
 - 3.9.2020, 28 osallistujaa
- **29.9.2020 Työyhteisöviestinnän ja muutosjohtamisen valmennuspäivä** / etäkoulutus, 28 osallistujaa
- **26.11.2020 Viittomat kirjaston asiakaspalvelussa** / etäkoulutus, 15 osallistujaa
- **2.12.2020 Aikuisten mediataidot ja kirjaston rooli niiden edistäjänä** / etäkoulutuspäivä, 37 osallistujaa + 19 katselukertaa
- **Esihenkilöiden työhyvinvointipajat**
 - 3.12.2020 1: resilienssi / etäkoulutus, 19 osallistujaa
 - 10.12.2020 2: esihenkilö valmentajana / etäkoulutus, 19 osallistujaa
- **4.12.2020 Ennakoiva henkilöturvallisuus** / etäkoulutus, 22 osallistujaa + 43 katselukertaa
- **Nuorten kirjastotyön webinaarit**
 - 30.11. klo 12-14 Matleena Laakso: AR ja VR, 13 osallistujaa + 18 katselukertaa
 - 7.12. klo 13-13.45 Vilu Varento etävierailulla, haastattelijana Roope Lipasti, 13 osallistujaa
 - 8.12. klo 13-15 Aleksis Salusjärvi: lukemaan innostaminen, 16 osallistujaa
 - 14.12. klo 12-14.30 Anna Pöyhönen: Nuoret kirjastossa, 23 osallistujaa + 90 katselukertaa
- **18.12.2020 Savon AKEn joulutervehdys, Tuija Piepponen** / etätilaisuus, 35 osallistujaa + 103 katselukertaa

ETÄKAHVIT

Vuonna 2020 järjestettiin kirjastojen henkilökunnan etäkahveja, johtajien etäkahveja sekä kevään aikana poikkeusolojen etäkahveja. Poikkeusolojen etäkahveja järjestettiin maaliskuusta alkaen säännöllisesti joka viikko. Osallistujia oli runsaasti alueen kirjastoista ja mukana oli aina myös Itä-Suomen AVIn edustus, mistä saatiin kirjastoilta kiitosta.

- 29.1.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Musiikkikirjastotyö, 18 osallistujaa
- 19.2.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Kirjastojen tapahtumat ja tapahtumien järjestäminen, 16 osallistujaa
- 27.2.2020 Savon kirjastojen johtajien virtuaaliset aamukahvit, 11 osallistujaa
- 26.3.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Muutostilanne: tilannekartoitus ja kokemukset eri kirjastoissa, asiakaspalvelu poikkeustilanteessa – vinkkejä, tekijänoikeudet verkossa, 64 osallistujaa
- 31.3.2020 Johtajien etäkahvit: Muutostilanne – vertaistuki ja vinkit, 25 osallistujaa
- 2.4.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Muutostilanne: tilannekartoitus ja kokemukset eri kirjastoissa, AVIn ohjeistus kirjakassilainaukseen, poistokirjoihin ja palautuksiin, 65 osallistujaa
- 9.4.2020 Henkilökunnan etäkahvit: mm. lomautusten ja muiden järjestelyjen ajankohtaiset, Kuntalaisen kirjasto -hankkeen koulutus, 46 osallistujaa
- 16.4.2020 Henkilökunnan etäkahvit: mm. Kirjastokaistan ajankohtaiset vinkit / Riitta Taarasti, Yleisten kirjastojen digihankkeen tilanne / Ilkka Martikainen, 51 osallistujaa
- 23.4.2020 Henkilökunnan etäkahvit: mm. Sanaston ja Kopioston poikkeuslupa, AVIn tuleva ohjeistus palautusluukkujen avaamisesta, 60 osallistujaa
- 28.4.2020 Johtajien etäkahvit: mm. palautuneen aineiston käsittely, asteittainen avaaminen, 29 osallistujaa

- 29.4.2020 Kirjallisuuskahvit: Aikuisten kirjavinkkejä – uutta ja vanhaa, kaunoa ja tietoa, 27 osallistujaa
- 7.5.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Kokemuksia uloslainauksen aloittamisesta ja suunnitelmia sen toteuttamiseksi, 66 osallistujaa
- 14.5.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Keskustelua ja vinkkejä uloslainauksesta, 45 osallistujaa
- 27.5.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Keskustelua ja ohjeistusta liittyen kirjastojen asteittaiseen avaamiseen, 105 osallistujaa
- 1.9.2020 Johtajien etäkahvit: hyvinvointituki, vieraana Pauli Kallio, 25 osallistujaa
- 20.8.2020 Henkilökunnan etäkahvit: kesän kuulumiset ja syksyyn varautumisen suunnitelmat, 40 osallistujaa
- 10.9.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Kouluyhteistyö, 35 osallistujaa
- 7.10.2020 Henkilökunnan etäkahvit, koko Itä-Suomi (Liboppi ja AVIn hankelinikka), 55 osallistujaa
- 29.10.2020 Johtajien etäkahvit, 25 osallistujaa
- 5.11.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Kirjastoautotoiminta, 23 osallistujaa
- 8.12.2020 Johtajien etäkahvit, 24 osallistujaa
- 17.12.2020 Henkilökunnan etäkahvit: Kirjallisuuskahvit, 27 osallistujaa

Kaikkiaan Savon AKE:n järjestämiin koulutuksiin osallistui vuoden aikana 425 henkilöä. Etäkahveille osallistuttiin 882 kertaa. Koulutustallenteita katsottiin yhteensä 273 kertaa.

PALAUTE

Palautetta kerättiin koulutustilaisuuksien jälkeen, palautteet talletettiin tiimin omaan käyttöön ja käytiin läpi yhdessä. Koulutustilaisuuksissa ja -kokonaisuuksissa kokonaistyytyväisyys vaihteli välillä 3,7-5 (asteikolla 1-5) ja oli keskimäärin 4,5. Poikkeusoloista huolimatta koettiin, että yhteistyö alueen kirjastojen välillä lisääntyi, sillä etäkokoontumisia oli etenkin kevään aikana viikoittain. Myös yhteydenotot Savon AKE:n suuntaan lisääntyivät huomattavasti vuoden aikana. Vuonna 2020 Savon AKE-työn rinnalla kulkenut digihanke koettiin poikkeuksellisessa tilanteessa hyvin tärkeäksi, sillä se kehitti etätyöskentelyn ja -osallistumisen

käytänteitä ja lisäsi siten kirjastojen mahdollisuuksia tasapuoliseen osallistumiseen.

Pystyn viemään ajatuksia työyhteisössäni eteenpäin ja auttamaan muita jaksamisen kanssa. Keskustelut hitsaavat työyhteisöä yhteen.

”

Joitain ajatuksia jo työkavereitten kanssa pohdittiin, tämä aika vielä rajoittaa, mutta keskustelua jo syntyi aiheesta. Kiitos näistä kaikista koulutuksista.

Ihana nousta välillä arjen yläpuolelle, "ylevöityä"! Kiitos!

Palautetta kerättiin vuosien 2019-2020 vaihteessa myös vuoden 2019 AKE-toiminnasta. Viestintäkanavat koettiin sopiviksi (4,15) ja niiden koettiin tavoittavan alueen kirjastot hyvin. Uudistetut Savon AKEn verkkosivut saivat kiitosta. Some-aktiivisuutta toivottiin ennen ja jälkeen koulutusten, ja sitä on lisätty vuonna 2020. Myös alueen kirjastoja ja kirjastojen osaamista on haluttu nostaa enemmän esille sosiaalisessa mediassa. Osaamisen kehittämisen monipuoliset sisällöt ja tavat saivat kiitosta, ja kirjastot ovat arvostaneet sitä, että AKE-työntekijät ovat käyneet henkilökohtaisesti kirjastoissa. Palautteissa oli mukana runsaasti koulutustoi-veita, jotka on otettu huomioon toiminnan suunnittelussa.

TEEMAHAASTATELUT KIRJASTOJEN KANSSA

Alueen kirjastojen osaamisen kehittämisen toiveita ja tarpeita selvitettiin syksyn 2020 aikana teemahaastattelujen avulla. Haastateltaviksi valittiin satunnaisotannalla kymmenen eri kirjastoa. Suurin osa teemahaastatteluista oli mahdollista tehdä vierailemalla kirjastoissa paikan päällä, mutta koronatilanteen vuoksi muutama haastatteluista järjestettiin etäyhteyksin. Käytössä oli teemahaastattelurunko, jonka lisäksi keskusteltiin vapaamuotoisesti kunkin kirjaston kuulumisista ja lähitulevaisuuden suunnitelmista. Lisäksi käytiin läpi AKEn vuodelle 2021 hahmoteltuja sisältöjä, joita oli työstetty kesästä saakka sekä AKE-tiimissä että suunnitteluryhmässä.

Kaikissa haastatteluissa käytiin läpi seuraavat kolme osa-aluetta:

- osaamisen kehittämistarpeet
- käytännön koulutusjärjestelyt

- muu AKE-toiminta ja -viestintä

Teemahaastatteluista saatiin runsaasti ideoita osaamisen kehittämiseksi. Erityisesti markkinointi- ja viestintäosaamista, etäpalvelujen tuottamista ja verkkosisältöjen tekemistä, kirjallisuuden sisältöjen avaamista ja tulevaisuuden työelämätaitoja toivottiin koulutusteemoiksi. Toiveet vahvistivat jo aiemmin hahmoteltuja suunnitelmia seuraavalle toimintavuodelle. Tärkeitä kehittämisideoita saatiin myös mm. koulutusmuotoihin ja viestintään liittyen. Erityisesti etäkahvit ja digiosaamisen kehittäminen keräsivät kiitoksia.

VERKOSTOT

Alueen kirjastojen verkostoitumista ja yhteistyötä kehitettiin vuonna 2020 erityisesti etäkahvien ja hyvien käytänteiden jakamisen avulla. Myös digihankkeessa tehtiin paljon työtä kirjastojen verkostoitumisen tukemiseksi.

Savon AKE koordinoi **Savon kirjastojen kouluyhteistyöverkosta**, joka perustettiin syksyllä 2019. Verkostolla vastataan osaltaan AVIn peruspalvelujen arvioinnissa esille tulleeseen toiveeseen siitä, että AKE-kirjastot jakavat ja tukevat alueensa lastenkirjastotyön osaamista, työmuotojen ja ammatillisen osaamisen kehittämistä sekä toteuttavat lasten lukuharrastusta edistäviä alueellisia kokeilu- ja kehittämishankkeita. Verkoston tavoitteena on jakaa osaamista ja uusia ideoita sekä antaa kollegiaalista tukea samaa työtä tekevien kesken koko Savon alueella. Yhteisen

Trello-alustan ja etäpalaverien lisäksi verkostossa pyritään järjestämään fyysisiä tapaamisia ja täsmäkoulutuksia. Vuonna 2020 järjestettiin mm. yhdet koko alueen kirjastohenkilökunnan etäkahvit, joilla kuultiin kouluyhteistyöverkoston kuulumisia.

AVIn rahoittaman *Itä-Suomen kirjastojen osaajat* -hankkeen myötä muodostui kolme koko Itä-Suomen alueen (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala) kattavaa osaajaverkosta: **senioriosaajat, digiosaajat ja alle kouluikäiset lapset ja**

lapsiperheet. Lisäksi alueella toimii Itä-Suomen laajuinen **nuorisomuuntajien verkosto.** Savon AKE tukee verkostojen toimintaa oman toimialueensa henkilöstön osalta ja pyrkii toiminnallaan aktivoimaan verkostoja.

VIESTINTÄ

Viestinnän rooli korostuu laajassa ja moninaisessa Savon kirjastojen verkostossa. Alueella on paljon pieniä kirjastoja, ja kaikkien alueen kirjastojen tavoittaminen viestinnässä on tärkeää. Savon AKE:n viestintää ja visuaalista ilmettä uudistettiin vuodenvaihteessa 2019-2020. Keskeisimmät viestintäkanavat ovat Savon AKE:n julkinen kotisivu <http://savonake.fi> sekä sähköposti. Lisäksi Savon AKElla on Instagram- ja Twitter-tilit, julkinen Facebook-profiili sekä suljettu Facebook-ryhmä.

Viestintää toteutetaan oman viestintäsuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaan on koottu Savon AKE:n viestinnän periaatteita, arvoja ja käytänteitä. Viestinnällä pyritään informoimaan mahdollisimman laajasti Savon alueella, mutta luomaan samalla rentoa ja avoimuutta edistävää ilmapiiriä. Viestinnän tavoitteena on tuoda Savossa

tehtävää AKE-työtä, kehittämistä ja kouluttamista tutuksi sekä tuoda esille alueen kirjastolaisten osaamista ja vahvuuksia. Viestintäkanavia käytetään monipuolisesti ja suunnitelmallisesti. Esim. Savon AKE:n julkinen Facebook-sivu pyrkii erityisesti nostamaan esiin alueen kirjastojen osaamista.

Kevään 2020 aikana viestintään otettiin aiempaa aktiivisempi ote. Verkkosivuille koottiin laajaa poikkeusolojen infopankkia, jota päivitettiin koko ajan. Kirjastoille vinkattiin paljon etäopiskelumateriaaleja ja tiedotettiin ajankohtaisista asioista. Sosiaalisen median puolella jaettiin kirjastojen hyviä käytänteitä ja aineistoja avuksi poikkeustilanteeseen.

Savon AKE:n verkkosivuilla julkaistiin vuoden 2020 aikana yhteensä 44 artikkelia.

VANKILAKIRJASTOYHTEISTYÖ

Vankilakirjastoyhteistyötä hoitaa kirjastosihteri 30 % työpanoksella. Työtä tehdään tasapuolisesti kaikissa toimialueen suljetuissa vankiloissa, joita ovat Kuopion, Mikkelin ja Sukevan vankilat. Vankiloiden tilanteet kirjastojen osalta poikkeavat toisistaan, joten vankiloiden edustajien ja Rikosseuraamuslaitoksen kanssa on sovittu niistä toimista, jotka parhaiten vastaavat kunkin vankilan tarpeita. Asiantuntija-apua on annettu esimerkiksi vankilan kokoelmatyön tai erilaisten toimintojen ohjeistamisessa vankilan henkilökunnalle. Turun kaupunginkirjasto koordinoi vankilakirjastotoimintaa, ja sen ohjauksessa on pohdittu kansallisesti mm. toiminnan jatkuvuuden rakentamista. Vankilayhteistyötä hoitava kirjastosihteri on ollut mukana vankilakirjastotyön kansallista toimintamallia valmistelevässä työryhmässä, joka on pyrkinyt määrittämään kirjastojen asiantuntijatyötä vankiloissa. Lisäksi Kuopion kaupunginkirjaston edustus on mukana Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen alueellisessa kirjastotyöryhmässä.

Yhteistyö jatkui vuoden alussa normaalisti, mutta pandemiatilanne aiheutti nopeasti sen, ettei vankiloihin päässyt lainkaan vierailemaan. Myös mahdollisuudet etänä toteutettavaan yhteistyöhön olivat huonot. Vankiloille lähetettiin suosittelulistoja hankintoihin ja vankiloiden ohjaajiin oltiin säännöllisesti yhteydessä. Syksyllä toimintaa päästiin hieman jatkamaan myös fyysisesti paikan päällä turvallisuus huomioiden. Tilanteet vankiloissa ovat erilaisia, ja asiantuntija-apua on räätälöity vastaamaan kunkin vankilan tarpeita. Sukevan vankila on tarvinnut apua erityisesti kirjaston toimintamuotojen pohtimisessa, esimerkiksi kirjailijavierailujen ja lukupiirien toteutuksessa. Mikkelin vankilan kirjasto on siirretty parempiin tiloihin, ja apua on annettu mm. kokoelman ylläpidossa ja lainausjärjestelmän käyttöönotossa. Kuopion vankilassa on annettu apua kirjastotilan suunnittelussa, kokoelman ylläpidossa ja aineiston kirjastojärjestelmään viennissä. Kaikkien kolmen vankilan ohjaajia on perehdytetty erilaisiin kirjastojen tarjoamiin mahdollisuuksiin, kuten Celian ja Monikulttuurisen kirjaston palveluihin.

ANTOKAUKOLAINAUS

Yhtenä alueellisen kehittämistehtävän toteutustapana esitetään kirjastolain esitöissä kaukolainojen antaminen muille yleisille kirjastoille, ja tästä antokaukolai-

nauksesta syntyvät postituskulut katsotaan katettavaksi valtionavustuksella. Kuopion kaupunginkirjasto lähetti antokaukolainoja vuoden 2020 aikana yhteensä 1197 kappaletta.

KANSALLINEN YHTEISTYÖ

Alueellista kehittämistyötä hoitavat henkilöt ovat olleet aktiivisesti mukana kansallisessa yhteistyössä ja osallistuneet muiden alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen välisiin tapaamisiin ja viestintään, hyvien ideoiden jakamiseen ja kansallisella tasolla tehtävään kehittämistoiminnan suunnitteluun ja työryhmiin. Itä-Suomen laajuista yhteistyöstä tehdään Itä-Suomen yleisten kirjastojen kehittämisverkostossa yhdessä AVIn kanssa.

Kuopion kaupunginkirjaston oli tarkoitus osallistua IFLA-konferenssiin, jossa se olisi ollut mukana edustamassa kehittämistehtävää hoitavia kirjastoja yhdessä Vaasan kaupunginkirjaston kanssa. Pandemiatilanteen vuoksi konferenssi kuitenkin peruuntui vuodelta 2020.

SAVON AKEN VUOSI 2020 LUKUINA

- Koulutuksiin osallistuneiden määrä 425
- Etäkahvien osallistumiskerrat 882
- Koulutustilaisuudet 21
- Virtuaaliset etäkahvit 22
- Verkkosivuilla julkaistut artikkelit 44
- Koulutustallenteiden katselukerrat 273
- Savon AKE-suunnitteluryhmän kokoukset 4
- Annetut kaukolainat 1197
- Eniten Savon kirjastolaisia koolla samanaikaisesti 105 (henkilökunnan etäkahvit 27.5.2020)

